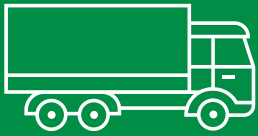

TYAs Trendindikator

KOMPETENSBEHOV

En undersökning om rekryteringsbehovet och andra frågor som berör åkerinäringen

Budskapet till kommunerna: ”Håll i och håll ut”

I **Trendindikatorn Åkeri 2023** kan vi se att kompetensbehovet återgår till tidigare höga nivåer. 33 procent av företagen säger att de behöver anställa, jämfört med 41 procent 2022. I antal handlar det om 2 648 lastbilschaufförer de kommande sex månaderna och 5 044 på helåret.

Enkätsvaren vittnar mer om en oro inför lågkonjunkturen än en faktisk nedgång i branschen. Det är fortfarande högt tryck på åkerierna och stor efterfrågan på lastbilschaufförer. Störst behov att anställa har företagen i Sveriges Sydöstra region där 41 procent planerar att rekrytera. När det gäller uppsägningar ser vi fortsatt låga nivåer. Totalt 3 procent av åkerierna uppger att de troligen kommer att säga upp minst en chaufför de kommande sex månaderna, mot 5 procent förra året.

2022 var åkeriernas rekryteringsproblem närmast akuta då 55 procent av företagen uppgav att de hade problem att rekrytera chaufförer. I år säger 43 procent av företagen att de haft problem att rekrytera.

Oavsett pandemi eller lågkonjunktur har transportbranschen alltid haft ett långsiktigt behov av välutbildade medarbetare. Därför vill TYA uppmana landets regioner och kommuner att inte dra ner på transportprogrammets utbildningsplatser när konjunkturen sviktar. Om man tar bort utbildningsplatser nu ger det effekt först om tre år, och då har konjunkturen redan vänt om man får tro de ekonomiska prognoserna.

Kvinnorna fortsätter att välja föraryrket. När vi började ställa frågan om uppdelningen mellan män och kvinnor 2017 var andelen kvinnliga lastbilschaufförer 6 procent. I dag är andelen kvinnor totalt 9 procent. Högst andel kvinnliga chaufförer finns i dag i region Nedre norra med 13 procent.

Av alla lastbilschaufförer som anställdes under förra året var 16 procent kvinnor. Region Mellersta sticker ut där företagen lyckats rekrytera 31 procent kvinnliga chaufförer under det senaste året.

Vi på TYA vill rikta ett stort tack till alla anslutna företag som svarat på vår enkät.

Lena Törnstrand
Projektledare

TYA – Transportfackens Yrkes-
och Arbetsmiljönämnd

Adress: Sundbybergsvägen 1,
Box 1826, 171 26 Solna.

Tel: 08-734 52 00. Fax: 08-734 52 02.

E-post: info@tya.se. www.tya.se

Innehållsförteckning

Kvinnorna i branschen	3
Variationen mellan regionerna	3
Rekrytering sex månader framåt	4
Rekrytering tolv månader bakåt	5
Rekryteringsproblem	6
Rekrytering av nyutbildade	7
Regionindelning	7
Tre frågor till Hanna Wendin, Åkeri AB John Andersson	7

OM STATISTIKEN

Uppgifter om rekrytering och utbildning är insamlade från ett urval av de knappt 4 300 åkerier som är medlemmar i, eller enhetsanslutna till, Transportfackens branscher Åkeriföretagen och Miljöföretagen. Urvalet omfattade knappt 2 000 företag, varav 948 svarade på enkäten. Utifrån de inkomna svaren har samtliga medlemsföretags erfarenheter kring rekrytering och utbildning skattats och resultatet utgör underlaget för redovisningen i rapporten.

Datansamlingen avseende 2023 års undersökning har genomförts från början av mars till och med mitten av maj 2023.

TYA samarbetar i detta projekt med Statisticon,
www.statisticon.se

Kvinnorna i branschen

Från 2017, då vi började ställa frågan i enkäten om uppdelningen mellan män och kvinnor, har andelen kvinnliga lastbilschaufförer ökat från 6 till 9 procent. Högst andel kvinnliga chaufförer finns i dag i region Nedre norra där de utgör 13 procent.

Av alla som anställdes under förra året var 16 procent kvinnor. Region Mellersta sticker ut, där har företagen rekryterat 31 procent kvinnliga chaufförer under det senaste året.

Variationen mellan regionerna

Behovet av att rekrytera är störst i Sydöstra regionen, där 41 procent av åkerierna planerar att anställa, men även i Övre norra, Övre mellan och Mellersta regionerna där 38 procent av företagen säger att de troligen kommer att anställa under de kommande sex månaderna. I andra änden av skalan hamnar region Södra och Östra där 23 respektive 25 procent av företagen planerar anställningar.

När det gäller uppsägningar uppger totalt 3 procent av åkerierna att de troligen kommer att säga upp minst en chaufför, mot 5 procent förra året. I Övre mellan och Södra uppger 6 respektive 5 procent av företagen att de troligen kommer att säga upp chaufför under de närmaste månaderna. Det kan jämföras med Nedre norra och Sydöstra där 1 procent av åkerierna planerar uppsägningar.

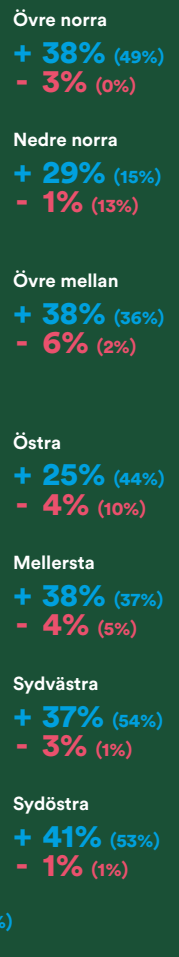
43 procent av de företag som uppger att de rekryterat säger att de haft problem med att rekrytera chaufförer de senaste tolv månaderna. Främst har det varit svårt att hitta lastbilschaufförer med rätt yrkesutbildning men även rätt yrkeserfarenhet. Störst problem har Mellersta och Sydöstra regionerna där hela 55 respektive 53 procent av åkerierna uppger att de haft svårt att rekrytera chaufförer.

Den generella bristen på yrkeschaufförer är tuff att hantera. Vi har verksamhet i hela landet men upplever störst brist på chaufförer i Skellefteå och Norrbotten.

Åkare i region Övre norra, fritextsvar ur enkäten

- Kommer troligen att anställa under de kommande sex månaderna.
- Kommer troligen att säga upp under de kommande sex månaderna.

Siffrorna inom parentes avser 2022 års resultat.

Fakta från undersökningen:

33%

av företagen behöver anställa lastbilschaufförer inom sex månader, totalt 2 648 personer

3%

av företagen behöver säga upp lastbilschaufförer inom sex månader, totalt 231 personer

48%

av företagen har anställt lastbilschaufförer under de senaste tolv månaderna, totalt 6 666 personer

16%

av de lastbilschaufförer som anställdes de senaste tolv månaderna är kvinnor, totalt 1 069 personer

29%

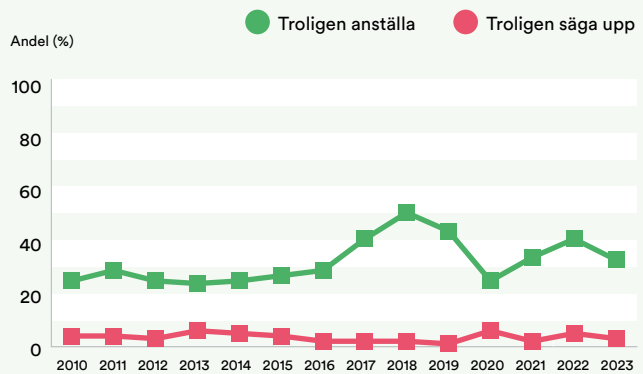
av de nyanställda har mindre än ett års erfarenhet

Rekrytering sex månader framåt

33 procent av de tillfrågade åkeriföretagen bedömer att de kommer att anställa under de kommande sex månaderna. I antal handlar det om 2 648 lastbilschaufförer. Det är en minskning jämfört med 2022 då 41 procent av företagen uppgav att de planerade att anställa. Oro för lågkonjunkturen beskrivs som en orsak till utvecklingen. Samtidigt går kompetensbehovet från extremt höga nivåer vilket gör att minskningen snarare blir en återgång till tidigare höga nivåer.

Endast 3 procent av företagen bedömer att de kommer att behöva säga upp chaufförer de kommande sex månaderna, vilket är en minskning jämfört med 2022 då siffran var 5 procent.

Bedömning av behovet av lastbilschaufförer från 2010 till 2023. Andel företag som troligen kommer att anställa och andel som troligen kommer att säga upp chaufförer.

41%

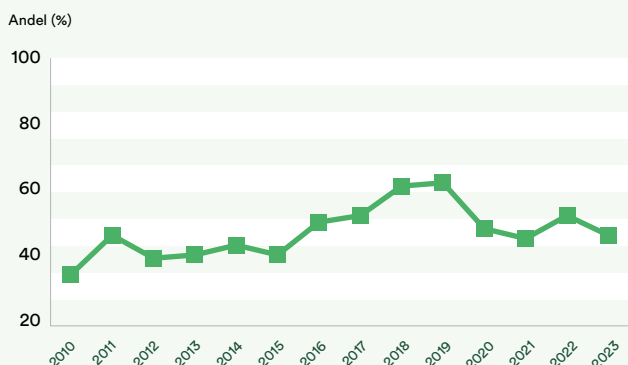
av företagen i region Sydöstra behöver anställa lastbilschaufförer under de kommande sex månaderna.

Rekrytering tolv månader bakåt

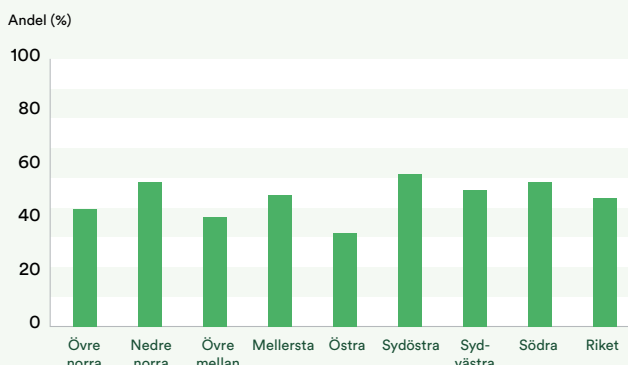
Nästan hälften, 48 procent, av företagen har rekryterat lastbilschaufförer under de senaste tolv månaderna. Totalt rekryterades 6 666 personer, 5 597 män och 1 069 kvinnor.

I 2022 års rapport uppskattade företagen att 6 400 skulle behöva anställas de kommande tolv månaderna, utfallet blev något högre. Sedan 2007 har kompetensbehovet i branschen inneburit att runt hälften av företagen behövt rekrytera årligen. Med undantag för pandemiåren 2020 och 2021 har rekryteringsbehovet legat på dryga 6 000 lastbilschaufförer årligen.

Rekryteringen av lastbilschaufförer från 2010 till 2023. Andel företag som rekryterat chaufförer under de senaste tolv månaderna.

Andel företag som rekryterat lastbilschaufförer under de senaste tolv månaderna, efter region.

Hur många lastbilschaufförer anställdes under de senaste tolv månaderna?

	Män	Kvinnor	Totalt
Övre norra	516	127	643
Nedre norra	384	63	447
Övre mellan	292	59	351
Mellersta	438	194	632
Östra	789	137	926
Sydöstra	433	65	498
Sydvästra	1 276	218	1 494
Södra	1 469	206	1 675
Riket	5 597	1 069	6 666

Rekryteringsproblem

Totalt hade 43 procent av företagen någon gång under de senaste tolv månaderna problem med att rekrytera lastbilschaufförer, jämfört med 55 procent 2022. Bland dem var det vanligaste problemet att hitta någon med rätt yrkeserfarenhet vilket 34 procent uppgav. Även att hitta chaufförer med rätt yrkesutbildning har visat sig svårt enligt 23 procent.

Andel företag per region som någon gång under de senaste tolv månaderna haft problem att rekrytera lastbilschaufförer.*

	Svårt att hitta chaufförer med rätt yrkesutbildning	Svårt att hitta chaufförer med rätt yrkeserfarenhet	Inte haft problem med att rekrytera chaufförer	Inte haft något rekryteringsbehov	Annat skäl
Övre norra	27%	34%	13%	44%	10%
Nedre norra	26%	45%	26%	25%	1%
Övre mellan	16%	39%	13%	41%	7%
Mellersta	28%	39%	10%	36%	9%
Östra	16%	25%	13%	56%	5%
Sydöstra	24%	45%	13%	30%	5%
Sydvästra	24%	32%	14%	41%	3%
Södra	22%	26%	28%	31%	3%
Riket	23%	34%	16%	39%	5%

* Flervalsfråga

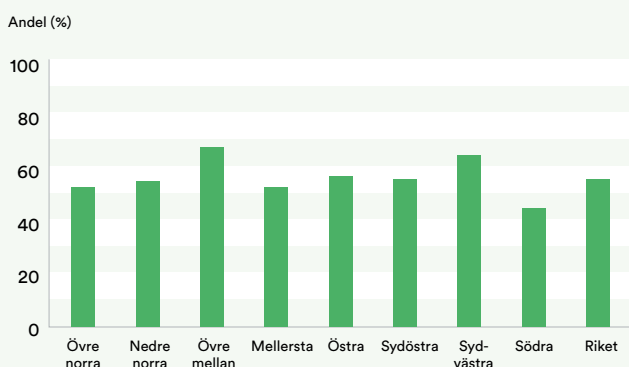
Rekrytering av nyutbildade

56 procent av de företag som rekryterat det senaste året har anställt chaufförer med mindre än ett års yrkeserfarenhet. Det är en ökning med 7 procent, jämfört med förra årets rapport.

Den totala andelen nyanställda chaufförer med mindre än ett års erfarenhet är 29 procent, i antal är det 1 909 chaufförer. Andelen nyanställda chaufförer med mer än ett års erfarenhet är 71 procent, i antal är det 4 757 förare.

Flest lastbilschaufförer med mindre än ett års erfarenhet har anställts i region Övre mellan med 45 procent och Nedre norra med 38 procent.

Andel av de rekryterande företagen som de senaste tolv månaderna anställt nyutbildade lastbilschaufförer.

REGIONINDELNINGEN I RAPPORTEN

- 1. Övre norra:** Norrbotten Västerbotten
- 2. Nedre norra:** Jämtland, Västernorrland
- 3. Övre mellan:** Dalarna, Gävleborg
- 4. Mellersta:** Värmland, Örebro, Östergötland
- 5. Östra:** Gotland, Stockholm, Södermanland
- 6. Sydöstra:** Blekinge, Jönköping, Kalmar, delar av Kronoberg
- 7. Sydvästra:** Halland, Västra Götaland, delar av Kronoberg
- 8. Södra:** Skåne

3 frågor till ...

... Hanna Wendin, som driver Åkeri AB John Andersson tillsammans med sin sambo Mikael Andersson. Företaget har runt 40 anställda och verksamhet i Uppsala och Stockholm.

1 Upplever du ett minskat tryck i branschen?
– Nej, inte alls. Det är fortfarande väldigt högt tryck och svårt att hitta nya chaufförer. Jag upplever snarare en frustration i branschen när företag inte kan ta uppdrag på grund av kompetensbristen.

2 Känner du oro inför lågkonjunkturen?
– Det finns en liten oro någonstans i bakhuvudet, men också en nyfikenhet – vilka utmaningar kommer vi att ställas inför i höst? Branschen har upplevt lågkonjunkturer tidigare och kommit tillbaka. Jag tror det är viktigt att fortsätta jobba på och inte ta ut något i förskott.

3 Hur ser du på kompetensförsörjningen till branschen och utbudet av nya lastbilsförare?
– Det är superviktigt att gymnasieskolorna fortsätter att erbjuda en bred och bra förarutbildning. Vi behöver alla nya förare vi kan få.

**Vi på TYA utvecklar anslutna företag och
medarbetare i morgondagens transportbransch.**

**Vi driver på utvecklingen för säkrare och mer
hållbara arbetsmiljöer.**

**Tillsammans med våra parter och företag,
dess medarbetare samt skolor och myndigheter
arbetar vi för att skapa Sveriges bästa jobb.**